

L'atur i els ERTO durant la pandèmia: un impacte desigual arreu del país

Municipis i comarques amb més pes de la indústria es recuperen més lentament, tal i com passa amb sectors més precaris com dones i joves

[centrareport]La **recuperació econòmica** en paral·lel amb la darrera fase de la **crisi sanitària del coronavirus** és ara un dels principals reptes del país, el continent i el món. L'impacte en les empreses i l'ocupació ha estat evident, fins al punt que el PIB català va caure un 11,4% durant el 2020 i milers de persones van patir reduccions d'ingressos i dificultats per arribar a finals de mes. Malgrat tot, la virulència d'aquest cop ha estat desigual i alguns **municipis i comarques ho han patit més** que d'altres.

[noitext] [noautor]

Les dades actualitzades d'indicadors com el PIB o els salaris a nivell territorial encara trigaran a arribar, però existeixen algunes fonts que permeten fer una primera aproximació a quines han estat les àrees que ho tindran més difícil per refer-se després d'aquests difícils mesos. En aquest sentit, el nombre de persones afectades per **expedients de regulació d'ocupació** -especialment els **ERTO** habilitats durant la pandèmia- o la rapidesa amb què s'ha recuperat els **nivells d'afiliació a la Seguretat Social** són eines útils en aquest sentit que permeten posar la lupa a nivell local. Les dades es poden consultar de forma detallada aquí (<https://www.naciodigital.cat/noticia/222155#taula>).

Unes primeres conclusions apunten que l'**estructura econòmica** de cada municipi condiciona força l'impacte patit durant la pandèmia. Aquells amb més pes dels **serveis** i la **indústria** són els que han patit més ERTO, però, en canvi, els que tenen més treballadors al sector terciari han recuperat abans els nivells d'ocupació previs, mentre que als més industrialitzats els costa més.

[noticia]220788[/noticia]

Caldria fer una anàlisi més detallada en els municipis més dependents dels serveis, diferenciant entre aquells amb més pes dels serveis a les persones dels més abocats a la **restauració i el turisme** -amb nivells diferencials d'afectació per les restriccions-, però igualment sembla clar que la pandèmia pot haver accentuat el procés de desindustrialització del país. Igualment, els sectors més precaritzats com els **joves** i les **dones** ho tenen més complicat per recuperar la feina a bona part dels municipis.

[h3]El pes dels ERTO als municipis[/h3]

Els expedients de regulació d'ocupació han suposat un instrument molt usat durant la pandèmia, sobretot la modalitat d'ERTO habilitada extraordinàriament per evitar la destrucció de llocs de treball i reduir la càrrega salarial i tributària a les empreses. Segons les dades ofertes pel Departament d'Empresa i Treball, des de gener de 2020 i fins al maig passat, s'han aprovat **137.159 expedients que han afectat 1.133.601 treballadors** a Catalunya. Aquestes dades, però, es queden curtes, ja que no inclouen aquells procediments avalats pel govern espanyol per afectar a més d'una comunitat.

En tot cas, només 15.929 dels afectats han perdut la feina, mentre que **960.242 han vist suspès el seu contracte** i a 157.430 se'ls ha reduït la jornada. Han estat, per tant, sobretot una fórmula útil per flexibilitzar les condicions laborals davant les necessitats de la situació pandèmica, a costa també d'una reducció dels ingressos dels treballadors. El major o menor ús d'aquest recurs a cada municipi evidencia també quins han estat aquells que més han hagut d'ajustar

l'activitat el darrer any, amb les pèrdues corresponents i les dificultats i incerteses a l'hora de reprendre la normalitat.

El següent mapa mostra la ràtio de persones afectades per ERO o ERTO per cada 100 veïns d'entre 15 i 64 anys, a més d'aportar les dades absolutes d'afectats, per tipus d'afectació, i d'expedients passant el cursor o clicant cada municipi. Tot i això, cal tenir en compte una limitació, i és que les dades no territorialitzen per la residència de la persona, sinó per la seu de l'empresa. Això genera distorsions, com el fet que **Martorell** -on hi ha la Seat i altres empreses- presenti una ràtio de 220,6, ja que hi va a treballar molta més gent que la població en edat laboral de la ciutat. En 13 casos la ràtio supera els 100. Tenint en compte aquesta limitació, s'observa igualment que els municipis de **l'entorn metropolità, de les comarques gironines o del Pirineu** han hagut de recórrer més a aquests expedients.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(e){if(void 0!==e.data["datawrapper-height"]){var t=document.querySelectorAll("iframe");for(var a in e.data["datawrapper-height"])for(var r=0;r
```

Si en lloc dels municipis es posa el focus a les comarques, aquest biaix es redueix, ja que la quantitat de persones que treballen a la mateixa comarca és clarament superior a la de persones que no es mouen del poble o ciutat. No se salven encara les dificultats per computar els empleats d'empreses amb centres de treball o botigues distribuïdes arreu del país, però el resultat és més fidel a l'objectiu de computar les penúries patides a nivell econòmic a diferents zones.

Això confirma la primera observació municipal i l'**Aran** se situa com la comarca més impactada, amb una ràtio de 34,9 d'afectats per ERO i ERTO per cada 100 persones d'entre 15 i 64 anys. En segon lloc, però, se situa la **Conca de Barberà** (33,9), una de les úniques quatre comarques (junt amb l'**Alt Camp**, la **Ribera d'Ebre** i la **Segarra**) en què la indústria és el sector que genera més valor afegit brut. Per darrere, se situen el **Baix Llobregat** (28,6), l'**Alt Camp** (26,6), el **Barcelonès** (25,5) i l'**Alt Empordà** (25,1).

En canvi, hi ha d'altres comarques on pràcticament no hi ha hagut expedients d'aquest tipus durant la pandèmia, amb ràtios especialment baixes a la **Ribera d'Ebre** (ràtio de 6,1), la **Terra Alta** (7,4) i el **Pallars Jussà** (9,8). Les Terres de l'Ebre i Ponent són les àrees menys afectades del país, per bé que cal destacar també la reduïda ràtio del **Moianès** (11,4), envoltada de comarques molt més afectades, especialment el **Bages** (23,9) i el **Vallès Occidental** (23).

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(e){if(void 0!==e.data["datawrapper-height"]){var t=document.querySelectorAll("iframe");for(var a in e.data["datawrapper-height"])for(var r=0;r
```

El recurs dels expedients de regulació depèn molt de les activitats econòmiques predominants a la zona, ja que aquestes s'han vist impactades de forma molt diferent per les restriccions o altres aspectes de la pandèmia. El sector de la **restauració** ha estat el que més treballadors ha situat en ERO o ERTO, fins a 233.450, ben bé un de cada cinc. Aquí, en tot cas, es computen els afectats en cada ERO o ERTO, els quals no són necessàriament persones diferents, ja que un cambrer pot veure-s'hi abocat cada cop que s'han tancat els bars, per exemple.

Unes altres quatre activitats han aprovat també expedients amb més de 50.000 catalans inclosos, els del **comerç al detall** (78.518), la fabricació de **vehicles** (74.680), l'**esport i entreteniment** (66.522) i el **comerç a l'engròs** (64.963). El següent gràfic mostra les 25 divisions econòmiques amb més ERO i ERTO i, malgrat la preeminència clara del sector terciari, cal tenir en compte que aquest ocupa prop del 80% de treballadors del país, mentre que la indústria, menys del 15%, així que l'impacte en termes relatius pot ser diferent al de les dades absolutes.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(e){if(void 0!==e.data["datawrapper-height"]){var t=document.querySelectorAll("iframe");for(var a in
```

```
e.data["datawrapper-height"]for(var r=0;r
```

Les conseqüències de la pandèmia amb cada sector, per tant, determinaran l'impacte en aquells municipis que més en depenen. Unes dades que es poden consultar a nivell local en el següent mapa, el qual ofereix el percentatge de **treballadors de cada sector** respecte el total i la xifra absoluta. Els colors mostren en concret el percentatge d'ocupats al sector serveis, el qual de nou és més intens a l'entorn metropolità i zones de les comarques gironines i el Pirineu -les àrees amb més ERO i ERT0-. Amb algunes excepcions, de fet, els municipis de l'entorn de Barcelona ja no representen el **cinturó industrial** arquetípic de fa unes dècades i s'han abocat cada cop més al sector terciari.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(e){if(void 0!==e.data["datawrapper-height"]){var t=document.querySelectorAll("iframe");for(var a in e.data["datawrapper-height"])}for(var r=0;r
```

Més enllà dels ERO i ERT0, les dades d'afiliats a la Seguretat Social per residència padronal també permeten analitzar on s'ha assolit ja l'ocupació prèvia a la pandèmia i on encara no s'ha aconseguit, evidenciant un punt de partida ben diferent per a la recuperació posterior. En aquest cas, sí que es té en compte la residència del treballador -encara que es desplaci a un centre laboral d'un altre municipi- en una estadística que abans s'oferia trimestralment i que, arran de la pandèmia, l'Idescat va passar a publicar mensualment des del maig passat.

Això provoca que no es puguin comparar les dades de maig del 2021 -les últimes disponibles- amb les del febrer del 2020 -últim mes abans de les restriccions-, sinó que el punt de referència és el desembre de 2019. I malgrat que, en aquest termini, tot just **s'ha recuperat l'ocupació inicial** -dels 3.447.575 afiliats abans de la Covid als 3.449.232 ara-, això no vol dir que l'impacte ja sigui neutre. Això es deu a que el nivell d'ocupació a finals del primer trimestre sempre és major que a finals d'any, motiu pel qual no es poden tenir en compte els llocs de treball creats entre del desembre del 2019 fins just abans de les primeres restriccions i encara no recuperats.

668 municipis tenen ara més afiliats a la seguretat social que a finals del 2019, 255 en tenen menys i 24, els mateixos.

Tot i això, la comparativa sí que és útil per analitzar quins municipis surten més debilitats a nivell econòmic i laboral de la fase més dura de la pandèmia. Els municipis que presenten una caiguda més accentuada d'afiliats a la seguretat social són **Sant Jaume de Frontanyà** (-27,3%), **Gisclareny** (-26,7%), Puigverd d'Agramunt (-25,2%), Bausen (-25%) i Montornès de Segarra (-23,7%). Es tracta, però, de micropobles, tots ells de menys de 100 habitants excepte el tercer.

Si es tenen en compte només els municipis a partir de 2.000 habitants, el que perd més treballadors encara és **Vielha** (-21,4%), clarament per damunt de **Flix** (-5,5%), la **Jonquera** (-5,1%), el **Pont de Suert** (-4%) i l'**Hospitalet de Llobregat** (-3,8%). En total, 255 municipis tenen ara menys afiliats, 24 tenen els mateixos i 668 ja en tenen més. D'aquests, els que més n'han incrementat són **Vilanova de la Barca** (+41,2%), **Tossa de Mar** (+34,3%), el Port de la Selva (+33,5%), Cava (+33,3%) i Bolvir (+31,5%) i, si es tenen en compte només els municipis de més de 2.000 habitants (a banda de Tossa de Mar), es tracta de **Torres de Segre** (+31,1%), **Cadaqués** (+30%), Aitona (+25,8%), Salou (+18%) i Pals (+17%).

```
`!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(e){if(void 0!==e.data["datawrapper-height"]){var t=document.querySelectorAll("iframe");for(var a in e.data["datawrapper-height"])}for(var r=0;r
```

Més enllà de la distribució geogràfica i de les tendències de determinades zones, existeixen correlacions estadísticament significatives entre el pes de la indústria i els serveis i la recuperació de l'ocupació. La quarta part de municipis amb un percentatge menor de treballadors en el sector terciari (per sota del 60%) té ara de mitjana un 2% més d'afiliats a la seguretat social que a finals del 2019, percentatge que creix fins al 3,7% en aquells amb més de dos terços de treballadors a l'àmbit dels serveis.

Per contra, la quarta part de municipis amb un percentatge menor d'empleats a la indústria (per sota del 10%) té ara un 5,8% més d'afiliats a la seguretat social, de mitjana, un percentatge que decau com més creix el pes del sector secundari, fins al punt que els municipis amb més del 20% d'ocupats a la indústria només han sumat un 2,1% més d'afiliats a la seguretat social. El pes de cada sector no va fer variar la tendència a patir ERO o ERTO, però en canvi **els municipis més industrials estan recuperant-se a menor velocitat**.

[h3]Set comarques tenen ara menys treballadors[/h3]

L'anàlisi a nivell de comarques, de nou, permet observar tendències més agregades. I en aquest sentit, és clarament l'**Aran** la que té nivells menors d'ocupació en relació a abans de la pandèmia, amb un 18,8% menys que el desembre de 2019. En aquest cas, però, cal tenir en compte que ja de normal el nombre de treballadors allí s'hi dispara l'hivern i, a diferència de bona part del país, els mesos posteriors cau. L'impacte de la pandèmia, per tant, és només parcial.

En total, només set comarques no han recuperat encara els nivells d'afiliats previs i el llistat es completa amb l'**Alta Ribagorça** (-4,8%), el Barcelonès (-2,7%), la Terra Alta (-2,4%), el Baix Llobregat (-1%), el **Pallars Sobirà** (-0,6%) i les **Garrigues** (-0,1%). El Vallès Occidental té pràcticament el mateix nombre que a finals del 2019 i, en sentit contrari, el Baix Empordà és el que ha crescut més en ocupació, amb un 8,9% més. Força per davant del **Baix Penedès** (+4,6%), l'Alt Empordà (+4,3%), i la **Selva**, el **Tarragonès** i el Moianès (+4,1% tots tres).

```
!function(){ "use strict"; window.addEventListener("message", (function(e) { if (void 0 !== e.data["datawrapper-height"]) { var t = document.querySelectorAll("iframe"); for (var a in e.data["datawrapper-height"]) for (var r = 0; r
```

Aquestes tendències, però, es matisen molt si s'analitzen els canvis per separat en diferents col·lectius. En el cas de l'edat, per exemple, hi ha un tall molt clar en les diferents franges d'edat i, mentre les de **menys de 45 anys encara no han recuperat** els nivells d'afiliats previs a la pandèmia, les més grans ho han fet amb escreix. En el cas dels menors de 30 anys, ara hi ha un 3,1% d'afiliats menys, en la franja d'entre 30 i 44 anys n'hi ha un 3,3% menys, en la d'entre 45 i 54 anys n'hi ha un 3,6% més i, finalment, en la de 55 anys i més treballen ara un 6% més.

Això es deu segurament que els **contractes temporals** van ser els primers a desaparèixer amb l'arribada de la Covid i les primeres restriccions, mentre que els treballadors més estables van poder acollir-se a algun ERO però no perdre la feina. I la temporalitat afecta sobretot a la gent jove, la qual encara no ha trobat nous treballs. La franja de 30 a 44 anys, per exemple, només ha recuperat els nivells d'ocupació en 7 de les 42 comarques, tal com es pot comprovar al mapa següent. Els menors de 30 anys ho han fet a 26 comarques, la franja de 45 a 54 anys a 39 comarques, i la de 55 anys i més, a totes menys una (l'Aran).

```
!function(){ "use strict"; window.addEventListener("message", (function(e) { if (void 0 !== e.data["datawrapper-height"]) { var t = document.querySelectorAll("iframe"); for (var a in e.data["datawrapper-height"]) for (var r = 0; r
```

Els mapes anteriors també ofereixen dades de l'evolució de l'ocupació per sectors econòmics - passant el cursor per sobre o clicant cada municipi i comarca -, les quals permeten constatar les **dificultats de la indústria per sortir del pou**. 19 de les 42 comarques tenen ara menys afiliats a la Seguretat Social en aquest sector, mentre que això només ocorre a 12 comarques en el cas dels serveis, fins i tot tenint en compte que algunes comarques ocupaven el maig -mes de les

últimes dades disponibles- menys persones que el desembre a causa del turisme d'hivern.

[h3]Les dones també ho tenen més difícil[/h3]

La mateixa situació que amb els joves ocorre amb les dones, les quals també disposen en major mesura de **contractes més precaris** que van destruir-se a l'inici de la pandèmia. En el cas dels homes, aquests han recuperat els nivells d'ocupació previs, amb 11.343 afiliats més que a finals del 2019, però en el cas de les dones això encara no s'ha aconseguit, ja que ara hi ha 2.736 afiliades menys que llavors.

290 municipis encara tenen ara menys dones treballant que abans de la pandèmia, 38 més que els homes.

El mapa següent mostra les variacions en el nombre de dones treballant en relació al desembre de 2019, i el vermell hi és lleugerament més present i més intens que en el mapa amb les dades globals. Fins a **290 municipis encara tenen ara menys dones treballant** que abans de la pandèmia, 38 més que en el cas dels homes.

La diferència es veu més clara i tot si s'analitza a nivell de comarques, ja que el nombre d'afiliades a la seguretat social hi ha caigut en 14, més del doble que en el cas dels homes, els quals només estan per sota dels nivells de finals del 2019 a 6 comarques.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(e){if(void 0!==e.data["datawrapper-height"]){var t=document.querySelectorAll("iframe");for(var a in e.data["datawrapper-height"])for(var r=0;r
```

Totes aquestes dades relatives a expedients de regulació d'ocupació (ERO i ERTO) i variacions absolutes i relatives pel que fa a l'afiliació a la seguretat social es poden consultar a la següent taula, incloent variables com els tipus d'expedients o, pel que fa a l'ocupació, en funció del sexe, el sector econòmic, l'edat o si es tracta de treballadors per compte propi o d'altri. La **taula és interactiva** i, per tant, es poden reordenar les columnes per saber quines tenen valors superiors i inferiors en cada variable.[ficentrareport]

```
()  
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(e){if(void 0!==e.data["datawrapper-height"]){var t=document.querySelectorAll("iframe");for(var a in e.data["datawrapper-height"])for(var r=0;r
```

[senseminutaminut] [noautor] [sensepubli] [credits-ACM-teletreball]